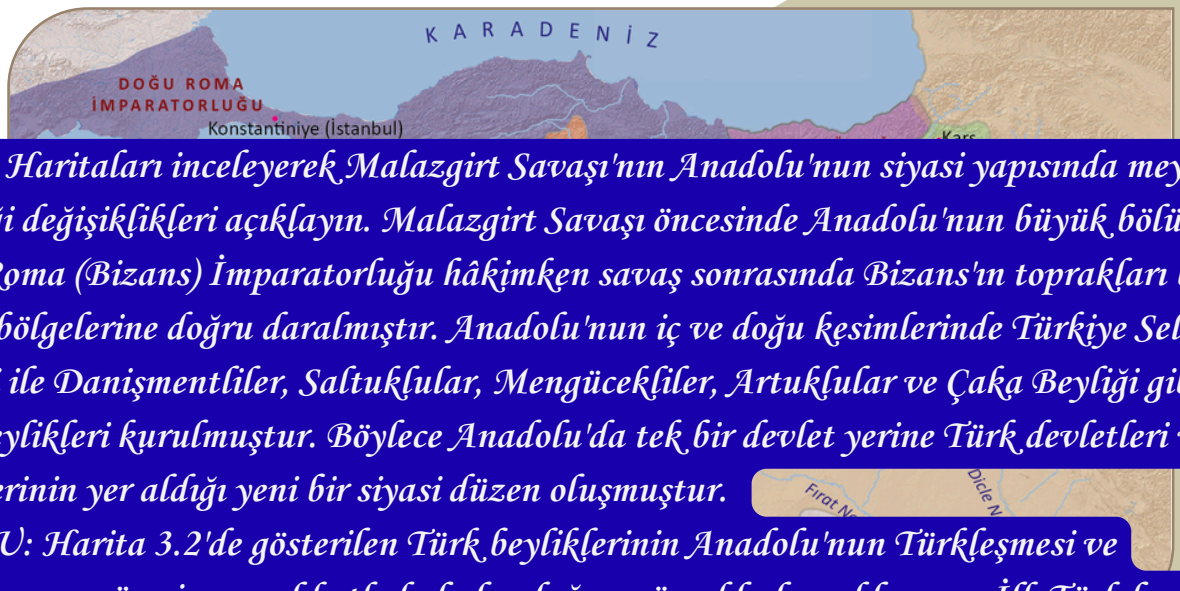
DÜŞÜNELİM

OSMANLI DEVLETİ'NİN CİHAN DEVLETİ HÂLİNE GELMESİNİ SAĞLAYAN POLİTİKALAR

Aşağıda 26 Ağustos 1071 Malazgirt Savaşı öncesi Anadolu'daki durum ile savaş sonrası Anadolu'da kurulan Türk beyliklerini gösteren iki harita verilmiştir. Haritaları inceleyiniz ve soruları cevaplayınız.

Harita 3.1

SORU: Haritaları inceleyerek Malazgirt Savaşı'nın Anadolu'nun siyasi yapısında meydana getirdiği değişiklikleri açıklayın. Malazgirt Savaşı öncesinde Anadolu'nun büyük bölümünde Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu hâkimken savaş sonrasında Bizans'ın toprakları batıya ve kıyı bölgelerine doğru daralmıştır. Anadolu'nun iç ve doğu kesimlerinde Türkiye Selçuklu Devleti ile Danişmentliler, Saltuklular, Mengücekliler, Artuklular ve Çaka Beyliği gibi ilk Türk beylikleri kurulmuştur. Böylece Anadolu'da tek bir devlet yerine Türk devletleri ve beyliklerinin yer aldığı yeni bir siyasi düzen oluşmuştur.

2. SORU: Harita 3.2'de gösterilen Türk beyliklerinin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecine nasıl katkıda bulunduğunu örneklerle açıklayınız. İlk Türk beylikleri, yerleştikleri bölgelere Türk boylarını getirerek buraları yurt edinmiş ve İslam kültürünü yaymıştır. Örneğin Danişmentliler Sivas ve Kayseri çevresinde, Saltuklular Erzurum ve çevresinde, Mengücekliler Erzincan'da, Artuklular Diyarbakır ve Mardin dolaylarında, Çaka Beyliği ise İzmir ve çevresinde yerleşerek Türk-İslam varlığını güçlendirmiştir. Yaptıkları cami, medrese, külliye ve köprülerle şehirleri geliştirmiş ve halkın günlük yaşamına katkı sağlamışlardır.

KEŞFEDELİM

XIII. yüzyılda Anadolu'da kurulan Türk beylikleri ile ilgili verilenleri inceleyiniz ve uygulama adımlarını takip ederek etkinliği yapınız.

Bir beyliğin kurulduğu yer, o beyliğin gelişmesini ve güçlenmesini doğrudan etkileyen önemli unsurlardan biridir. Türkiye Selçuklu Devleti'nin zayıflamasıyla birlikte XIII. yüzyılda Anadolu'nun farklı bölgelerinde birçok Türk beyliği kurulmuştur. Bu beylikler bulundukları yerin coğrafi özelliklerine ve siyasi yapısına göre çeşitli imkân ve zorluk- larla karşılaşmışlardır.

Uygulama Adımları

uzyıl sonlarında Türkiye Selçuklu Devleti'nin zayıflamasıyla Anadolu'da kurulan Türk
iklerinin sınırlarını gösteren haritayı inceleyiniz.

SORU: Güçlü Yönler: XIII. yy.da Osmanlı Beyliği diğer beyliklerden avantajlı bir konumda mı? Neden?

Evet, avantajlı bir konumdadır. Kurulduğu Söğüt ve Domaniç çevresi, Bizans sınırında yer aldığı için gaza ve cihat faaliyetlerine uygun bir uç bölgesiydi. Ayrıca Anadolu'daki diğer beyliklerin birbirleriyle ve Moğolların baskısıyla uğraştığı dönemde Bizans'a karşı sınırda bulunması hareket alanını genişletmiştir.

SORU: Zayıf Yönler: XIII. yy.da Osmanlı Beyliği'ni zayıflatabilecek durumlar nelerdir?

Kuruluş aşamasında nüfusunun, asker sayısının ve ekonomik kaynaklarının sınırlı olması beyliği zayıflatabilecek durumlardandır. Henüz güçlü bir donanmaya sahip olmaması ve çevresindeki güçlü komşularla mücadele etmek zorunda kalması da dikkat edilmesi gereken yönleridir.

SORU: Fırsatlar: XIII. yy.da Osmanlı Beyliği'nin yararlanabileceği olanaklar nelerdir?

Bizans İmparatorluğu'nun iç karışıklıklar nedeniyle zayıflamış olması Osmanlı'ya batı yönünde kolay ilerleme fırsatı vermiştir. Anadolu'daki Ahiler, gaziler ve Türkmen boylarının desteğini alabilmesi ile ticaret yollarına yakın konumu da önemli olanaklar arasındadır.

SORU: Tehditler: XIII. yy.da Osmanlı Beyliği'ni tehdit edebilecek durumlar nelerdir?

Anadolu'da Moğol baskısının sürmesi ve diğer Türk beylikleriyle yaşanabilecek anlaşmazlıklar Osmanlı için tehdit oluşturabilir. Ayrıca Bizans'ın toparlanıp saldırıya geçmesi veya Anadolu'daki beyliklerin rekabeti de beyliğin güvenliğini etkileyebilecek durumlardır.

GZFT

Fırsatlar

XIII. yy.da Osmanlı Beyliği'nin yararlanabileceği olanaklar nelerdir?

Tehditler

XIII. yy.da Osmanlı Beyliği'ni tehdit edebilecek durumlar nelerdir?

ÖĞRENELİM

Osmanlı Devleti'nin kısa bir sürede büyümesi ve cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan politikalara ilişkin metinleri, görselleri ve dijital kaynakları inceleyerek uygulama adımlarını takip ederek etkinlikleri yapınız.

Osmanlı Beyliği, kurulduğu dönemde küçük bir beylik olmasına rağmen kısa sürede büyüyerek geniş topraklara hâkim olmuştur. Farklı dönemlerde gerçekleştirilen fetihler, izlenen politikalar ve coğrafi konumun sağladığı avantajlar bu büyümede etkili olmuştur.

Uygulama Adımları

Farklı dönemlere ait metinleri ve haritaları inceleyiniz.

Osman Bey Dönemi'nde Osmanlı Beyliği, Anadolu'nun kuzeybatısında Söğüt ve çevresinde kurulmuştur. Beylik, Doğu Roma İmparatorluğu sınırındaki fetihlerle büyümeye başlamış, çevredeki bazı kaler ve yerleşim yerleri Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin temelleri atılmı

Harita 3.4

Orhan Bey Dönemi'nde Bursa'nın fethedilmesiyle Bursa başkent olmuş, ardından İznik ve İzmit'in alınmasıyla Osmanlı toprakları Marmara Denizi'ne kadar genişlemiştir. Karesioğulları Beyliği'nin Osmanlı Devleti'ne katılmasıyla denizcilik faaliyetleri başlamış, Rumeli'ye geçilerek Avrupa'daki ilk fetihler gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde gerçekleştirilen teşkilatlanma çalışmalarıyla Osmanlı Devleti askerî, eğitim ve ekonomik alanlarda güçlenmiştir.

I. Murad Dönemi'nde Osmanlı Devleti, fetihlerini Balkanlar'da sürdürerek sınırlarını Avrupa'nın içlerine doğru genişletmiştir. Edirne'nin fethedilmesiyle şehir başkent olmuş, böylece Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki hâkimiyeti güçlenmiştir. Anadolu beyliklerinden çeyiz ve satın alma yoluyla topraklar kazanılarak Anadolu'da siyasi birlik güçlendirilmiştir. Bu dönemde Osmanlı Devleti askerî, idari ve siyasi alanlarda önemli gelişmeler kaydetmiştir.

Fatih Sultan Mehmed Dönemi'nde Osmanlı Devleti gerçekleştirdiği fetihlerle topraklarını genişletmiştir. 1453 yılında İstanbul'un fethedilmesiyle İstanbul başkent olmuş, Osmanlı Devleti siyasi, askerî ve ekonomik açıdan güç kazanmıştır. Balkanlar ve Anadolu'da sürdürülen fetihlerle Osmanlı hâkimiyeti daha da güçlenmiştir.

Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Osmanlı Devleti fetihlerini doğu ve güney yönünde sürdürerek sınırlarını Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya doğru genişletmiştir. Mısır'ın fethedilmesiyle kutsal toprakların yönetimi Osmanlı Devleti'ne geçmiş ve önemli ticaret yollarının denetimi sağlanmıştır. Bu dönemde Osmanlı Devleti siyasi, askerî ve ekonomik açıdan güçlenmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı Devleti topraklarını önemli ölçüde genişletmiş, Avrupa, Asya ve Afrika'da geniş bir coğrafyaya hâkim olmuştur. Akdeniz'de ve önemli ticaret yollarında etkinliğini artıran Osmanlı Devleti, bu dönemde siyasi, askerî ve ekonomik bakımdan en güçlü dönemlerinden birini yaşamıştır.

Osmanlı Devleti'nin fetih politikalarının yanı sıra Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanmasına verdiği önem de topraklarının genişlemesine ve cihan devleti hâline gelmesine katkı sağlamıştır.

Harita 3.5

Harita ve metinlerden yararlanarak aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

? **Osmanlı Devleti'nin kısa sürede sınırlarını bu kadar genişletebilmesini sağlayan etkenler neler olabilir?**

Sizce Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesi yalnızca askerî faaliyetler ve fetihlerin sonucu mudur? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

SORU: Osmanlı Devleti'nin kısa sürede sınırlarını bu kadar genişletebilmesini sağlayan etkenler neler olabilir?

Planlı ve düzenli fetihler yapılması, merkezî otoritenin güçlü tutulması, iskân ve istimalet politikalarının uygulanması etkili olmuştur. Ayrıca Bizans ve Balkanlar'daki karışıklıklar, Türkmenlerin ve Ahilerin desteği ile coğrafi konumun sağladığı avantajlar da sınırların hızla genişlemesini sağlamıştır.

SORU: Sizce Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesi yalnızca askerî faaliyetler ve fetihlerin sonucu mudur? Yazınız.

Hayır, yalnızca askerî başarıların ve fetihlerin sonucu değildir. Adaletli yönetim anlayışı, gayrimüslim halka hoşgörülü davranılması (istimalet), fethedilen yerlere Türk-İslam nüfusunun yerleştirilmesi (iskân), çeyiz ve satın alma gibi yollarla toprak kazanılması ve güçlü devlet teşkilatı da bu genişlemede çok önemli rol oynamıştır.

SORU: Osmanlı Devleti'nin sınırlarını kısa sürede genişletmesi ve cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar ile ilgili merak ettiğiniz konuları aşağıdaki alana yazınız.

(Merak Ettiğimiz Konular)

İskân politikasıyla göçen ailelerin yeni yerlere nasıl yerleştirildiği, istimalet politikasının halkın günlük yaşamını nasıl etkilediği ve donanmanın denizlerde nasıl güçlendirildiği merak edilebilir.

SORU: 1. Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesini sağlayan politikalar nelerdir?

...lara yönelik sorular üretiniz ve bu soruları grup arkadaşlarınızla

Osmanlı Devleti kısa sürede büyümek için merkezî otoriteyi güçlendirme, planlı fetih, iskân (yerleştirme), istimalet (hoşgörü ve adalet) ve Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama politikalarını uygulamıştır.

...anlı Devleti'nin kısa sürede büyü... ...ini sağlayan politikalar nelerdir?

2. SORU: 2. İskân politikası fethedilen yerlerde nasıl uygulanmıştır?

Anadolu'dan getirilen Türk ve Müslüman aileler fethedilen bölgelere yerleştirilmiş; buralarda cami, medrese, han, köprü ve yollar yapılarak kalıcı yerleşim yerleri oluşturulmuştur.

3. SORU: 3. İstimalet politikası bölge halkının devlete bağlılığını nasıl artırmıştır?

4.

Halkın can, mal ve inanç güvenliği korunmuş, adil davranılmış ve ağır baskılar kaldırılmıştır; bu da halkın devlete güvenip bağlılık duymasını sağlamıştır.

4. SORU: 4. Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması Osmanlı'ya ne kazandırmıştır? Anadolu'daki beyliklerin topraklarının birleşmesiyle iç karışıklıklar azalmış, askerî ve ekonomik güç tek elde toplanarak fetihler daha kolay yapılmıştır.

5. SORU: 5. Denizlerdeki üstünlük Osmanlı Devleti'ne hangi faydaları sağlamıştır?

Deniz ticaret yollarının güvenliği sağlanmış, ada ve kıyıların fethi kolaylaşmış ve Osmanlı ekonomisi güçlenmiştir.

Hazırladığınız soru kartlarındaki sorulara cevap bulmak amacıyla; yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan bilgi toplayınız.

Topladığınız bilgiler doğrultusunda bir **araştırma raporu** hazırlayınız. Sayfa 107'deki çalışma yaprağı etkinliğine hazırlık olması açısından araştırma raporunuzu yanınızda bulundurmayı unutmayınız.

Görsel 3.1: Malazgirt Meydan Muharebesi Tarihi Millî Parkı (Muş)

Tarih bilinci ve millî kimlik ile ilgili metni ve genel ağ haberini okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Tarih, bir milletin ortak hafızasıdır. Tarihimizi bilmek atalarımızın hangi zorluklarla mücadele ettiğini, hangi zaferleri kazandığını ve hangi değerleri yaşattığını anlamamızı sağlar. Geçmişin başarılarıyla gurur duymak ve hatalardan ders çıkarmak, milletimize bağlılığımızı artırır (Görsel 3.1).

Millî kimlik bir milleti diğer milletlerden ayıran ortak değerler, kültür, dil ve tarihten oluşur. Tarih araştırmaları bu kimliğin nasıl oluştuğunu ve hangi köklerden beslendiğini gösterir. Millî kimliğimize sahip çıkmak; dilimizi doğru kullanmak, millî bayramlara katılmak, tarihî eserleri korumak ve kültürel mirasımıza değer vermekle mümkündür. Tarihî yapıları korumak ve geleneksel kültür unsurlarını yaşatmak bu sorumluluğun bir parçasıdır.

HABER

Malazgirt Meydan Muharebesi Tarihî Millî Parkı'nda hedef 400 bin ziyaretçiye ulaşmak

Malazgirt Meydan Muharebesi'nin yıl dönümü kutlamalarına binlerce kişi katıldı. Kutlama kapsamında Malazgirt Meydan Muharebesi Tarihî Millî Parkı'ndaki etkinliklerde yetkililer şu açıklamalarda bulundu:

… "Malazgirt Zaferi'nin sadece bir askerî başarı değil aynı zamanda milletin Anadolu'daki varlığını tescilleyen tarihî bir dönüm noktası olduğunu belirtmek gerekir. Tarihî bilinç, milletlerin geçmişini bilerek geleceğine sahip çıkmasını sağlamanın en önemli yoludur. Gençlerimizin Malazgirt'i sadece bir tarih kitabı bilgisi olarak değil yaşayarak ve hissederek öğrenmesini önemsiyoruz. Burada yapılan her çalışma, geçmişle gelecek arasında kurduğumuz köprünün bir parçasıdır. …Sultan Alparslan'ın 'Ya zafer kazanı-

SORU: Malazgirt Zaferi'nin Türk tarihi açısından önemi nedir? Malazgirt Zaferi, Türklerin Anadolu'nun kapılarını açtığı ve Anadolu'daki kalıcı varlığının temelini attığı çok önemli bir dönüm noktasıdır.

2. SORU: Tarihî olayları öğrenmek millî kimliğin oluşmasına nasıl katkı sağlar? Tarihî olayları öğrenmek ortak geçmişimizi, değerlerimizi, kültürümüzü ve atalarımızın verdiği mücadeleleri tanımamızı sağlar. Böylece millî birlik duygusu güçlenir ve kültürel mirasımıza sahip çıkma bilinci gelişir.

Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları inceleyiniz ve etkin-

SORU: İslamiyet'ten önce ve sonra Türk devletlerinin cihan hâkimiyeti anlayışında ne gibi değişiklikler olmuştur? Bu değişiklikler Türk devletlerinin yönetimini ve toplum hayatını nasıl etkilemiştir?

İslamiyet'ten önce Türk devletleri dünyada düzen ve adaleti sağlamayı amaçlarken İslamiyet'in kabulünden sonra bu hedefe İslam dinini yayma düşüncesi de eklenmiştir. Bu durum yönetim anlayışında adalet ve düzenin korunmasına verilen önemi sürdürmüş, toplum hayatında ise dinî ve kültürel değerlerin daha güçlü yaşanmasını sağlamıştır.

yunuz ve soruyu cevaplayınız.

SORU: Güçlü bir merkezî otoriteye sahip olmanın Osmanlı Devleti'ne sağladığı katkılar nelerdir?

Devlet işlerinin düzenli ve uyumlu yürütülmesini, alınan kararların ülkenin her yerinde uygulanmasını ve iç düzenin korunmasını sağlamıştır. Böylece Osmanlı Devleti kısa sürede büyüyüp uzun süre ayakta kalabilmiştir.

kiye sahip olan devlet demektir.
ni sağlamayı amaçlarken (Türk

e yönetiminde önemli bir yetkiye

Görsel 3.3: Bey ve devlet görevlileri (Temsili)

? Güçlü bir merkezî otoriteye sahip olmanın Osmanlı Devleti'ne sağladığı katkılar nelerdir?

Osmanlı Devleti'nde uygulanan fetih politikası ile ilgili verilen yazılı ve görsel kaynakları inceleyiniz ve soruyu cevaplayınız.

Kaynak A

...14. yüzyıl başında kuruluşu sırasında Osmanlı Devleti, İslam dünyasının sınırlarında kendini "gazâ"ya, yani "Hristiyanlığa karşı kutsal savaş"a adamış küçük bir beylikti (Görsel 3.4). Bu küçük sınır devleti Anadolu ve Balkanlar'daki eski Doğu Roma topraklarını adım adım alıyor ve kendine katıyordu. 1517'de Arap ülkelerinin fetihleriyle de İslam dünyasının en güçlü devleti oldu. Orta Avrupa'dan Hint Denizi'ne uzanan bir alanda elde edilen sürekli askerî başarılar, Osmanlı İmparatorluğu'na, I. Süleyman'ın saltanatı sırasında (1520 – 1566) bir dünya gücü konumu vermişti...

(İnalcık, 2015, s. 9)

Görsel 3.4: Osmanlı Beyliği (Temsili)

Görsel 3.5: Gaza ve cihat anlayışı doğrultusunda mücadele eden Osmanlı askerleri (Temsilî)

Osmanlı Devleti'nin büyük bir cihan devleti olmasında gaza ve cihat anlayışı önemli rol oynamıştır (Görsel 3.5). Planlı ve düzenli yürütülen fetihler zamanla devlet politikası hâline gelmiştir. Coğrafi konumunun sağladığı avantajları kullanan Osmanlı Devleti, batı yönünde ilerleme politikası izleyerek zayıflayan Doğu Roma ve Balkanlar olarak bilinen Avrupa kıtasının güneydoğusu üzerine fetihlerini yoğunlaştırmıştır. Türkmenlerin ve esnaf teşkilatı olan Ahilerin desteğini alan Osmanlı Devleti hem askerî gücünü artırmış hem de fethettiği yerlerde düzeni sağlamıştır. Ayrıca fetihler sayesinde toprak güvenliğini sağlamış, önemli ticaret yollarını kontrol ederek ekonomik kazanç elde etmiştir.

? **Sizce Türkmenlerin Osmanlı Devleti'nin etrafında toplanmasının nedenleri nelerdir?**

Osmanlı Devleti'nde uygulanan iskân politikası ile ilgili verilen yazılı ve görsel kaynakları inceleyerek soruyu cevaplayınız.

Osmanlı Devleti fetihlerle topraklarını genişletmiş, Anadolu ve Balkanlarda birçok bölgeyi hâkimiyeti altına almıştır. Yapılan bu fetihlerle yetinilmemiş, fethedilen yerlerde kalıcı düzen kurulmasına önem verilmiştir. Osmanlı Devleti fethettiği yerlerde kalıcı hâkimiyet kurmak ve düzeni sağlamak amacıyla iskân politikası uygulamıştır. Ağırlıklı olarak Anadolu'dan getirilen Türk-Müslüman topluluklar, iskân politikası ile yeni fethedilen topraklara yerleştirilerek bölgenin Türkleşmesine ve İslamlaşmasına katkı

Osmanlı Devleti'nin iskân politikası ile ulaşmak istediği amaçlar-

sağlamak

ren fethedilen yerlerde uygulanan iskân

(Şentürk, 1993, s. 97)

? **İskân politikası uygulanmasaydı Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerlerde ne gibi sorunlar yaşanabilirdi? Açıklayınız.**

SORU: Sizce Türkmenlerin Osmanlı Devleti'nin etrafında toplanmasının nedenleri nelerdir?

Osmanlı Beyliği'nin sınır boyunda gaza ve cihat faaliyetleri yürütmesi, yeni yerleşim ve yaşam alanları sunması ve adaletli bir düzen kurması Türkmenlerin Osmanlı çevresinde toplanmasında etkili olmuştur.

SORU: İskân politikası uygulanmasaydı Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerlerde ne gibi sorunlar yaşanabilir?

Fethedilen bölgelerde kalıcı hâkimiyet kurmak zorlaşabilir, güvenlik sorunları ve isyanlar çıkabilirdi. Ayrıca topraklar boş kalıp tarımsal üretim azalabilir ve bölgenin Türkleşmesi ile İslamlaşması gecikebilirdi.

Osmanlı Devleti'nde uygulanan istimalet politikası ile ilgili metinleri okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Osmanlı Devleti Rumeli ve Balkanlara geçmeden önce de bu bölgelerde farklı din ve milletlere mensup topluluklar bir arada yaşamaktaydı. Ancak halkın çoğunluğu Hristiyan olmakla birlikte mezhepsel farklılıklar nedeniyle zaman zaman ciddi çatışmalar yaşanıyordu. Güçlü bir merkezî otoritenin bulunmaması, halkın yerel yöneticilerin baskısı altında zor şartlarda yaşamasına neden oluyordu. Balkanlardaki bu siyasi ve sosyal istikrarsızlık, Osmanlı Devleti'nin bölgede hızla ilerlemesini ve kalıcı bir düzen kurmasını kolaylaştırıyordu.

Rumeli ve Balkanlarda fetihlerini yoğunlaştıran Osmanlı Devleti fethettiği yerlerde iskân politikasının yanı sıra halkla barış ve düzeni sağlamayı amaçlayan istimalet politikasını uygulamıştır. Bu politika özellikle gayrimüslim halka karşı ılımlı davranmayı, onların haklarına saygı göstermeyi ve onları korumayı esas almıştır. İstimalet politikası fetih öncesinde halkı yeni yönetime alıştırmak, fetih sonrasında ise adaletli ve anlayışlı bir yönetim sergilemek şeklinde uygulanmıştır. Osmanlı Devleti istimalet politikası ile şunları amaçlamıştır:

- Fethedilen bölgelerde halka adil ve anlayışlı davranarak huzur ve düzeni sağlamak
- Halkın can, mal ve inanç güvenliğini korumak, farklı din ve kültürlere saygı göstermek
- Fethedilen topraklarda imar çalışmaları yapmak, halkın huzur ve refahını korumak
- Yerel halkın gönlünü kazanarak devlete olan bağlılıklarını güçlendirmek.

İstimalet politikasının uygulanmasında derviş ve abdallar önemli bir rol üstlenmişlerdir. Fethedilen bölgelerde yaşayan gayrimüslim

SORU: Osmanlı Devleti istimalet politikasını uygulamaya koymasaydı hangi sorunlar ortaya çıkabilirdi? Düşüncelerinizi açıklayınız.

Fethedilen yerlerde halk arasında korku, güvensizlik ve huzursuzluk ortaya çıkabilirdi. Farklı inanç ve kültürlere sahip topluluklarla çatışmalar yaşanabilir, isyanlar görülebilir ve Osmanlı hâkimiyetinin kalıcı olması zorlaşırdı.

aynak C

an Gazi, Bursa'nın fethedilmesinden sonra Hisar'ın tesliminde yardımcı olan ve aynı da tekfurun veziri olan Saroz'a "...bu Hisar'ı verdiniz. Neden verdiniz? Neden bunaldınız

. SORU: Saroz'un sözleri, Osmanlı Devleti'nin yönetim anlayışı hakkında hangi çıkarımlarda bulunmamızı sağlar? Açıklayınız.

t eder oldular. Bizi hiç mazlar dedik. Biz de o

Saroz'un sözleri, Osmanlı yönetiminin halkı ağır vergiler ve baskılarla ezmediğini, adalet ve huzur sağladığını göstermektedir. İnsanların rahat ve güvenli bir yaşam bulması nedeniyle kendi istekleriyle Osmanlı yönetimine yöneldikleri anlaşılmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan dönemler ve hükümdarlarla ilgili karekodda yer alan dijital içeriği izleyiniz.

Cihan Devletinin Mimarları

İstanbul'un Fethi (1453) öncesi Doğu Roma İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti topraklarını gösteren haritayı inceleyiniz ve soruyu cevaplayınız.

Harita 3.6

? Doğu Roma topraklarının Osmanlı Devleti toprakları arasında kalması, Osmanlı Devleti'ni siyasi ve askerî açıdan nasıl etkilemiş olabilir? Açıklayınız.

SORU: Doğu Roma topraklarının Osmanlı Devleti toprakları arasında kalması, Osmanlı Devleti'ni siyasi ve askerî açıdan nasıl etkilemiş olabilir? Açıklayınız.

devleti olma yolunda önemli adımlar attı. Bu adımların en önemlisi İstanbul'un fethi oldu. II. Murad Dönemi'nde böyle büyük bir fetih için mali ve siyasi ortam hazırlanmıştı. Bu nedenle II. Mehmed tahta

Anadolu ile Rumeli arasındaki toprak bütünlüğünün kesintiye uğramasına ve iki bölge arasında askerî hareketlerin zorlaşmasına yol açmıştır. Ayrıca Doğu Roma'nın varlığı, siyasi açıdan bölgede tam hâkimiyet kurulmasını engellemiş ve dış müdahalelere zemin hazırlayabilmiştir.

Fatih Sultan Mehmed'in Münevver (Aydın) Kişiliği

Bilgi Kutusu

Öğrenmeye meraklıdır, padişah olduktan sonra da araştırmalarına devam etmiştir.

Arapça, Farsça, Yunanca, İtalyanca gibi dilleri öğrenerek farklı kültürleri tanımaya çalışmıştır.

İstanbul'un fethinden sonra şehri bir bilim ve kültür merkezi hâline getirmek istemiştir.

Bu amaçla Sahn-ı Seman Medreseleri kurulmuştur. Sekiz medreseden oluşan bu yapı, Osmanlıda yükseköğretim düzeyinde önemli bir eğitim kurumu olmuştur.

Sarayında bilim insanlarını ağırlayarak bilimsel çalışmaları desteklemiştir.

Sanata ilgi duymuş ve "Avnî" mahlasıyla şiirler yazmıştır.

Fatih Sultan Mehmed'in farklı diller bilmesi, farklı kültürlere ilgi duyması gibi özelliklerinin, bir devlet adamına yönetim sürecinde ne tür katkılar sağlayacağını tartışınız. Yukarıdaki bilgilere göre II. Mehmed'in kişilik özelliklerini gerekçeleriyle açıklayınız.

II. Mehmed'in İstanbul'un fethini gerekli görmesinin başlıca nedenleri şunlardır:

1. İstanbul, Anadolu ile Balkanlar arasındaki Osmanlı toprak bütünlüğünün sağlanmasına ve bölge hâkimiyetinin kurulmasına engel oluşturuyordu.
2. İpek Yolu gibi önemli ticaret yolları üzerinde bulunan İstanbul, ekonomik açıdan büyük önem taşıyordu.
3. Doğu Roma'nın Avrupa devletleriyle iş birliği yapması Osmanlı için sürekli bir tehdit oluşturuyordu.
4. Doğu Roma, Anadolu'daki Türk beyliklerini Osmanlıya karşı kışkırtıyordu.
5. Hz. Muhammed'in (sav) İstanbul'un fethedileceğini müjdeleyen hadisi fetih için güçlü bir dinî dayanak oluşturuyordu.

"İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, o ordu ne güzel ordudur."

Hz. Muhammed (sav)

(Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 335; Buhârî, et Târihu'l-Kebîr, I, 81)

İstanbul'un Fethi'nin siyasi, ekonomik ve dinînedenlerini belirleyiniz. Belirlediğiniz nedenin numarasını ilgili olduğu başlığın altına örnekteki gibi yazınız ve gerekçenizi açıklayınız.

Siyasi Nedenler	1 *1, 3, 4*
Ekonomik Nedenler	*2*
Dinî Nedenler	*5*

İstanbul'un Fethi için yapılan hazırlıklar ile ilgili bilgi görselini inceleyiniz ve etkinliği yapınız.

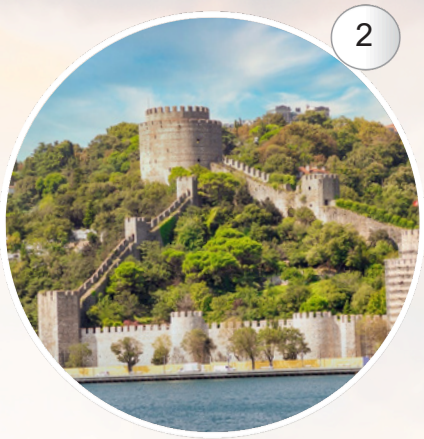
Osmanlı Devleti'nin Fetih İçin Yaptığı Hazırlıklar

1

İstanbul kuşatması öncesinde diplomatik antlaşmalarla sınır güvenliği sağlandı. Kuşatma için gerekli mühimmat ve erzak hazırlandı, kara ve denizden eş zamanlı saldırı planlandı.

2

Doğu Roma'ya denizden yardım gelmesini engellemek için, daha önce Yıldırım Bayezid tarafından yaptırılan Anadolu Hisarı'nın karşısına Rumeli Hisarı yaptırıldı.

3

II. Mehmed İstanbul'u fethetmek için düzenli ve disiplinli bir kara ordusu kurdu.

4

Macar ustabaşı Urban'a şahi adı verilen büyük toplar döktürüldü ve şehri kuşatmak için çok sayıda gemi inşa edildi.

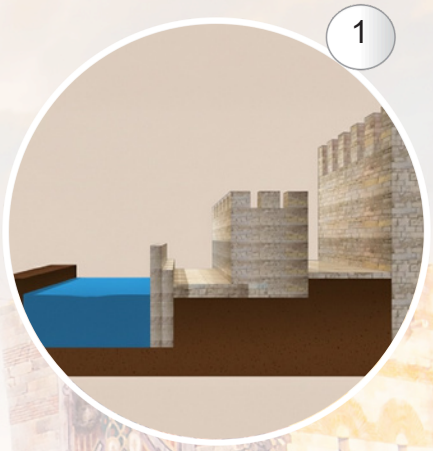
5

Kara savaşlarında kullanılmak üzere mancınık, kuşatma kuleleri ve lağımcı birlikler hazırlandı.

Doğu Roma'nın Fethe Karşı Yaptığı Hazırlıklar

1

İstanbul'u çevreleyen üç katmanlı surlar onarıldı, kale kapıları ve kuleler güçlendirildi. Surların çevresindeki hendekler temizlenerek savunma hattı hazır hâle getirildi.

2

Doğu Roma Avrupa'dan askerî yardım istemesine rağmen şehre az sayıda Haçlı askeri geldi. Şehri savunmak amacıyla 8-9 bin kişilik bir askerî kuvvet oluşturuldu. Ayrıca uzun sürecek bir kuşatma ihtimaline karşı yiyecek ve mühimmat stoklandı.

3

Denizden gelebilecek saldırılara karşı su üzerinde yanabilen, güçlü bir madde olan grejuva (Rum ateşi) stoklandı.

4

Osmanlı donanmasının Haliç'e girmesini önlemek için Haliç girişine büyük bir demir zincir çekildi.

Görsel 3.9

İstanbul'un Fethi için yapılan hazırlıklarla ilgili etkinliği uygulama adımlarını takip ederek gerçekleştiriniz.

Uygulama Adımları

Öğretmeninizin rehberliğinde dörder kişilik gruplar oluşturunuz.

Edindiğiniz bilgilerden yola çıkarak Osmanlı Devleti ile Doğu Roma'nın fetih için yaptığı hazırlıkları etkililik açısından karşılaştırınız.

Hangi tarafın aldığı önlemlerin daha etkili olduğunu gerekçeleriyle birlikte grup içinde tartışınız.

Devletler tarafından alınan önlemlerin saldırıya mı yoksa savunmaya mı yönelik olduğunu değerlendiriniz.

Fethin sonucunu doğrudan etkilediğini düşündüğünüz önlemleri aşağıda verilen alana yazınız.

Grubunuzun ulaştığı ortak görüşü gerekçeleriyle birlikte sınıfla paylaşınız.

SORU: Fethin sonucunu doğrudan etkilediğini düşündüğünüz önlemleri aşağıda verilen alana yazınız.

Şahi adı verilen büyük topların dökülmesi, Rumeli Hisarı'nın yaptırılması, donanmanın güçlendirilmesi ve gemilerin karadan yürütülerek Haliç'e indirilmesi fethin sonucunu doğrudan etkileyen başlıca önlemlerdir.

İstanbul'un kuşatılmasıyla ilgili verilenleri inceleyiniz ve soruları cevaplayınız.

Harita 3.7

Osmanlı ordusu II. Mehmed önderliğinde 6 Nisan 1453'te harekete geçti ve Haliç'ten Marmara'ya kadar uzanan surların önünde mevzilendi. II. Mehmed Doğu Roma İmparatoru Konstantin'den şehrin teslim edilmesini istedi. Konstantin, İstanbul'u (Konstantiniye) teslim etmeye niyetli değildi. Şehir teslim edilmeyince Osmanlı ordusu surları top ateşiyle dövmeye başladı. II. Mehmed savaş kuleleri ile taarruzu destekledi ancak ilk saldırılardan istenilen sonuç alınamadı.

Osmanlı donanması 9 Nisan'da Haliç'e gerilen zinciri aşmaya çalışmıştı ancak bu girişim başarısız oldu. Hem karada hem de denizde yaşanan bu zorluklar ordunun moralini olumsuz etkiledi. Bu kritik süreçte II. Mehmed'in hocası Akşemsettin, verdiği manevi destek ile hem padişahın hem de ordunun fetih azmini güçlendirdi. Bu doğrultuda II. Mehmed, donanmanın bir kısmının Galata surları önünden kızaklarla kaydırılarak Haliç'e indirilmesini emretti. Askerler büyük bir inançla gece boyunca gemileri karadan yürüterek Haliç'e indirmeyi başardı (Görsel 3.10).

Görsel 3.10: Gemilerin karadan yürütülmesi, Askerî Müze Resim Koleksiyonu (İstanbul)

Haliç'teki Osmanlı donanmasının üstünlüğü ve şehre yardımların ulaşmaması Doğu Roma savunmasını zor durumda bıraktı. II. Mehmed Konstantin'e teslim olma çağrısında bulundu ancak bu talep yine reddedildi. Bunun üzerine 29 Mayıs'ta son büyük hücum başlatıldı. 53 gün süren kuşatmanın ardından şehir fethedildi (Görsel 3.11). II. Mehmed vezirleri ve komutanlarıyla birlikte İstanbul'a girdi.

Gemilerin Karadan Yürütülmesi

Görsel 3.11: İstanbul'un fethini sağlayan son hücum, Askerî Müze Resim Koleksiyonu (İstanbul)

İstanbul'un Fethi'nin Sonuçları

Türk Tarihi Açısından Sonuçları

- II. Mehmed "Fatih" ünvanını almıştır.
- İstanbul'un alınması ve başkent yapılması Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olmasında önemli bir adım olmuştur.
- Osmanlı toprakları birleşmiş ve toprakların güvenliği sağlanmıştır.
- Balkanlardaki fetihler güvenle devam etmiştir.
- İpek Yolu Osmanlı Devleti'nin kontrolüne geçmiştir.

Dünya Tarihi Açısından Sonuçları

- Yaklaşık 1000 yıl süren Doğu Roma yıkılmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin İslam dünyasındaki saygınlığı artmıştır.
- Avrupa devletleri yeni ticaret yolları aramaya başlamıştır.
- Büyük topların surları yıkabilmesi Avrupa'daki feodal sistemi zayıflatmıştır.
- İstanbul'u terk eden bilim insanları İtalya'da Rönesans'ın başlamasında etkili olmuştur.

2| İstanbul'un Fethi'ni bir gazeteye manşet olarak taşımak isteseydiniz bu ne olurdu? Gerek-

Manşet örneği: "İstanbul Fethedildi, Yeni Bir Çağ Başladı!"

.....

.....

Uygulama adımlarını takip ederek verilen etkinliği yapınız.

Görsel 3.12: Fatih Sultan Mehmed'in Topkapı'dan İstanbul'a girişi

Uygulama Adımları

Öğretmeninizin rehberliğinde sınıfınızda ikişer kişilik gruplar oluşturunuz.

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'a girişiyle ilgili metni okuyunuz.

Metne göre Osmanlı Devleti'nin fetihte uyguladığı politikaları ve bu politikaların kanıtlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

Kaynak Ç

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'a Girmesi

...Genç yaşında İstanbul'u fethederek tarihte Fatih ünvanını almış olan II. Mehmed, surların işgal edilip askerin şehre girmesinden sonra halk, kadın, çocuk, büyük kiliseye doğru kaçışıyor… Fatih sıkı bir muhafaza altında olarak maiyyetinde vezir, ulema ve ileri gelen devlet adamlarıyla birlikte muhteşem bir alay ile şehre girdi (Görsel 3.12)…

…Ayasofya kilisesi'ne gitti, oraya gelince atından indi, şükür secdesine kapandı ve top- rak alıp başının üstüne götürdü; bu esnada patrik, papazlar, pek çok halk, kadın, çocuk toplanmışlardı…

Padişah Ayasofya'ya girdi, mukaddes mahalde durdu, patrik ve halk yerlere atılarak ağlaştı, Sultan Mehmed onlara elleriyle susmalarını işaret etti, sükûnet teessüs edince patriğe:

— Ayağa kalk. Ben Sultan Mehmed, sana ve arkadaşlarına ve bütün halka söylüyorum ki bu günden itibaren artık ne hayatınız ve korkmayınız, dedi. Sonra, ordusunun kuma yapmamalarını emretmelerini ve herhangi ğını bildirdi…

İstanbul'un Fethinde Osmanlı Devleti'nin İzlediği Politikalar	Uygulanan Politikanın Kanıtları
İstanbul'un Fethinde Osmanlı Devleti'nin İzlediği Politikalar İstimalet (hoşgörü, can ve mal güvenliği sağlama) politikası Farklı inanç ve kesimlere saygı gösterme politikası	II. Mehmed'in patrik ve halka can ve hürriyetlerinden korkmamalarını söylemesi, askerlere halka zarar verilmemesini ve uymayanların cezalandırılacağını emretmesi. Ayasofya'da toplanan patrik, papaz ve halka yatıştırıcı davranılması, devlet görevlileri ve din adamlarıyla birlikte düzenli bir şekilde şehre girilmesi.

Mısır Seferi (1516-1517) ile ilgili metni okuyunuz ve etkinliği yapınız.

II. Bayezid'den sonra 1512 yılında Osmanlı tahtına çıkan Yavuz Sultan Selim, ilk olarak devlet için büyük bir tehdit oluşturan Safevi Devleti üzerine sefere çıktı (Görsel 3.13). 1514 yılında yapılan Çaldıran Savaşı'nı kazanarak devletin doğu sınırlarını güçlendirdi. Doğudaki bu başarının ardından Yavuz Sultan Selim güney sınırlarını da güvenli hâle getirmek için Memlük Devleti ile mücadeleye başladı.

Görsel 3.13
Yavuz Sultan Selim'in portresi. John Young (Can Yan) Yale, İngiliz sanat merkezi

Memlükler; Mısır, Suriye, Hicaz gibi önemli bölgeleri yönetiyordu. Kahire'de bulunan Abbasi halifesi Memlüklerin himayesi altındaydı. Ayrıca Mekke, Medine gibi kutsal şehirler de Memlüklerin kontrolü ve koruması altında bulunuyordu. Hindistan'dan Akdeniz'e uzanan Baharat Yolu üzerindeki ticareti büyük ölçüde kontrol ediyor ve buradan önemli gelir elde ediyorlardı. Memlüklerin sahip olduğu dinî, siyasi ve ekonomik güç, Osmanlı Devleti ile çıkarlarının çatışmasına neden oluyordu.

Güney sınırlarının güvenliğini sağlamak isteyen Osmanlı Devleti, Turnadağ Savaşı (1515) ile Dulkadiroğulları Beyliği'ne son verdi. Böylece Dulkadiroğulları Beyliği, Osmanlı Devleti'ne katılan son Anadolu beyliği oldu. Bu durum Türk-İslam dünyasının lideri olmak isteyen iki devlet arasındaki ilişkileri iyice gerginleştirdi ve savaş kaçınılmaz oldu. Yavuz Sultan Selim, savaş hazırlıklarını tamamladıktan sonra ordusuyla Suriye'ye doğru yola çıktı. 1516 yılında yapılan Mercidabık Savaşı'nı Osmanlı ordusu kazandı.

Harita 3.8

Kazanılan bu zaferin ardından Yavuz Sultan Selim Mısır'a yöneldi. Osmanlı ordusu zorlu şartlar altında Sina Çölü'nü geçerek 1517 yılında Ridaniye'ye ulaştı. Memlükler güçlü bir direniş gösterse de Osmanlı ordusu burada yapılan savaşı bir kez daha kazandı. Yavuz Sultan Selim Kahire'ye girerek Memlük Devleti'ne son verdi ve Mısır'ı Osmanlı topraklarına kattı (Harita 3.8).

Mısır Seferi'nin Sonuçları

Sonuçları

Memlük Devleti'ne ait olan Suriye, Filistin, Mısır, Sina ve Arap Yarımadası Osmanlı topraklarına katıldı ve Osmanlı Devleti'nin güney sınırları güvence altına alındı.

Doğu Akdeniz'de Osmanlı hâkimiyeti güçlendi.

Yavuz Sultan Selim'den sonra Osmanlı padişahları halife ünvanını taşımaya başladı ve Osmanlı Devleti'nin İslam dünyasındaki etkisi arttı.

Sonuçları

Mekke ve Medine Osmanlı topraklarına katıldı, Osmanlı Devleti'nin İslam dünyasındaki saygınlığı arttı.

Kutsal emanetler (Hırka-i Saadet, Sakal-ı Şerif, Hz. Muhammed'in (sav) kılıcı ve mührü vb.) İstanbul'a getirilerek Topkapı Sarayı'nda koruma altına alındı.

nomik
uçlar

Hindistan ve Güneydoğu Asya'dan çıkan baharatların Orta Doğu üzerinden Avrupa'ya taşındığı Baharat Yolu Osmanlı Devleti'nin denetimine geçti.

Mısır Seferi'nin en önemli sonucu: Halifeliğin ve kutsal toprakların Osmanlı Devleti'ne geçmesi ile Baharat Yolu'nun denetiminin sağlanmasıdır.

göre Mısır Seferi'nin en önemli sonucu:

1. *Seçtiğim sonucu önemli yapan birinci neden: Kutsal emanetlerin ve halifeliğin Osmanlı'ya geçmesiyle Osmanlı Devleti'nin İslam dünyasındaki saygınlığı ve liderlik gücü artmıştır.*
2. *Seçtiğim sonucu önemli yapan ikinci neden: Baharat Yolu'nun ve Mısır'ın zengin kaynaklarının kontrol edilmesiyle Osmanlı Devleti'nin ekonomik gücü ve ticaretteki etkisi yükselmiştir.*

YavuzileKemalPaşazâdearasındakitarihîhadise,buKahire-Şam yürüyüşü sırasında cereyanetmiştir.Yavuzatüzerindegiderkenaynızamandaanadolukazaskeri olan büyük ilim

SORU: Bu tarihî olaydan yola çıkarak Yavuz Sultan Selim'in âlimlere ve bilgili kişilere karşı yaklaşımını açıklayınız.

Yavuz Sultan Selim âlimlere ve ilim insanlarına büyük saygı ve değer vermektedir. Kemal Paşazâde'nin atından sıçrayan çamuru incinmek yerine kendisine şeref sayması ve sandukasının üzerine örtülmesini vasiyet etmesi, bilgiye ve âlimlere verdiği önemi açıkça göstermektedir.

Preveze Deniz Muharebesi (27 Eylül 1538) ile ilgili verilenleri inceleyiniz.

Bilgi Kutusu

1520 yılında Yavuz Sultan Selim vefat edince yerine oğlu I. Süleyman (Kanuni) tahta geçti (Görsel 3.14). I. Süleyman Dönemi Osmanlı Devleti'nin en parlak ve güçlü dönemi olarak bilinir. Bu dönemde hem doğu hem de batıda büyük askerî zaferler kazanıldı, yeni topraklar fethedildi ve Osmanlı sınırları oldukça genişletildi.

Görsel 3.14
I. Süleyman (Kanuni) portresi.
John Young (Can Yan) Yale,
İngiliz sanat merkezi

Osmanlı Devleti fetihlerin kalıcı olmasını sağlamak ve ticaret yollarını güvence altına almak için denizlerde üstünlük kurmanın önemini biliyordu. Bu amaçla donanmalar güçlendirildi, gemilerin kalitesi artırıldı ve iyi eğitimli denizciler yetiştirildi. Barbaros Hayreddin Paşa bu dönemde yetişen en önemli denizcilerden biriydi. Adalar Denizi (Ege) ve Akdeniz'deki başarıları sayesinde 1534'te İstanbul'a çağrılarak kaptanıderya görevine getirildi. Barbaros'un başarıları Osmanlı Devleti'nin denizlerdeki gücünü artırdı. Osmanlının denizlerde güçlenmesi Avrupa devletlerini rahatsız etti. İspanya, Portekiz, Venedik ve Papalık birleşerek büyük bir Haçlı donanması oluşturdu. Bu donanmanın başına Andrea Doria (Andre Dorya) getirildi.

Görsel 3.15
Deniz Zaferi tablosu
bul Deniz Müzesi)

1538 yılında Osmanlı ve Haçlı donanmaları Akdeniz'deki Preveze açıklarında karşılaştı (Harita 3.5). Osmanlı donanmasının başında bulunan Barbaros Hayreddin Paşa, donanmasını hilal şeklinde düzenledi ve kadırgaların hızlı hareket kabiliyetini kullanarak Haçlılara saldırdı. Uzun menzilli Osmanlı topları büyük ve ağır Haçlı gemilerini etkisiz hâle getirdi. Haçlı donanması savaşta başarısız olunca geri çekilmek zorunda kaldı. Osmanlı donanması düşmanı kısa sürede mağlup etti, çok sayıda ganimet ve esir ele geçirdi (Görsel 3.15). Ayrıca;

gösterdi.

SORU: Barbaros Hayreddin Paşa'nın Preveze Deniz Savaşı'nda kullandığı taktiği ve bu zaferin sonuçlarını belirtiniz.

Barbaros Hayreddin Paşa donanmasını hilal düzeninde yerleştirmiş, kadırgaların hızlı hareket etmesinden ve Osmanlı toplarının gücünden yararlanarak Haçlı donanmasını yenilgiye uğratmıştır. Bu zaferle Akdeniz'de Osmanlı üstünlüğü güçlenmiş, deniz ticaret yollarının güvenliği artmış ve Osmanlı denizlerdeki gücünü tüm dünyaya göstermiştir.

SORU: Barbaros Hayreddin Paşa'nın Preveze Deniz Savaşı'nda kullandığı taktiği ve bu zaferin sonuçlarını belirtiniz.

Barbaros Hayreddin Paşa donanmasını hilal düzeninde yerleştirmiş, kadırgaların hızlı hareket etmesinden ve Osmanlı toplarının gücünden yararlanarak Haçlı donanmasını yenilgiye uğratmıştır. Bu zaferle Akdeniz'de Osmanlı üstünlüğü güçlenmiş, deniz ticaret yollarının güvenliği artmış ve Osmanlı denizlerdeki gücünü tüm dünyaya göstermiştir.

Yapay Zekâ ile Tarihin Kahramanları

Öğretmeninizin rehberliğinde sınıfınızda eşit sayıda gruplara ayrılınız.

Grup arkadaşlarınızla birlikte aşağıda verilen konulardan birini seçiniz.

Fatih Sultan Mehmed ve İstanbul'un Fethi'ni konu alan bir hikâye	Yavuz Sultan Selim ve Mısır Seferi'ni konu alan bir video	Barbaros Hayreddin Paşa ve Preveze Deniz Zaferi'ni konu alan bir çizgi roman

Öğretmeninizin rehberliğinde, sınıf içi dijital imkânları (etkileşimli tahta, bilgisayar vb.) ortaklaşa kullanarak yapay zekâ araçlarından biriyle seçtiğiniz konu ile ilgili bir ürün oluşturunuz.

Ürününüzü oluştururken aşağıda verilen işlem basamaklarını takip ediniz.

- Yapay zekânın kötüye kullanımından doğabilecek hukuki sorumlulukları araştırınız ve edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Genel ağ üzerinden topladığınız bilgilerin güvenilirliğini kontrol ediniz.
- Yapay zekâ araçlarını kullanırken veri güvenliğiniz açısından kişisel bilgilerinizi paylaşmayınız.
- Yapay zekânın sizi doğru anlayabilmesi için net, kısa ve açık komutlar yazmaya dikkat ediniz.
- Ürününüzü hazırlarken konularda yer alan şahsiyetlerin vatan sevgisine ve görevlerini en iyi şekilde yerine getirme anlayışlarına da değininiz.

Hazırladığınız ürünü sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Hazırladığınız ürünlerde yer alan olayların Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olma sürecine etkisini sınıfça tartışınız.

Aşağıdaki çalışma yaprağını tamamlayınız.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olmasını sağlayan politikalarla ilgili hazırladığınız araştırma raporlarını masanıza çıkarınız.

"Öğrenelim" bölümünde edindiğiniz bilgilere göre raporunuzdaki bilgilerin doğruluğunu, çalışma yaprağındaki açık uçlu sorular aracılığıyla değerlendiriniz.

! Amacınız raporunuzdaki bilgilerin yanlış olduğunu ortaya çıkarmak değil, farklı kaynaklarda aynı olayın nasıl anlatıldığını keşfetmek olmalıdır. Raporunuzdaki bir bilgi derste edindiğiniz bilgilerle uyuşmuyorsa bilginin kaynağını yeniden değerlendiriniz.

1. Araştırma raporunuzda yer alan bilgiler ile derste edindiğiniz bilgiler arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

.....

.....

2. Raporunuzu yeniden düzenleme imkânınız olsaydı derste edindiğiniz hangi bilgiyi mutlaka raporunuza eklerdiniz? Neden?

.....

.....

3. Sizce Osmanlının cihan devleti hâline gelmesindeki en etkili olan olay hangisidir? Neden?

.....

.....

4. Araştırma raporunuzda Preveze Deniz Zaferi'nin Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'de üstünlük kurmasına katkı sağladığını gösteren hangi kanıtlar yer almaktadır?

.....

.....

DEĞERLENDİRELİM

Uygulama adımlarını takip ederek verilen etkinliği yapınız.

Uygulama Adımları

Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olmasını sağlayan politika ve önemli olaylarla ilgili bir soru hazırlayarak kâğıda yazınız.

Soruyu yazdığınız kâğıdı katlayarak öğretmeninize teslim ediniz.

Öğretmeninizin karıştırdığı kâğıtlardan birini alınız.

Soruyu ve hazırladığınız cevabı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Osmanlı Devleti'nin uyguladığı politikaların başarılı olmasında yöneticilerin vatan sevgisi ve görevlerini adaletle yerine getirmesi önemli rol oynamıştır. Görevini doğru ve dürüst yapan bir yönetici ülkesine hizmet etmiş olur. Vatanseverlik yalnızca meydanlarda savaşarak değil; adaletli ve çalışkan olarak, üzerimizdeki sorumlulukları yerine getirerek de gösterilir. Bu anlayış Osmanlı Devleti'nin uzun yıllar güçlü kalmasına katkıda bulunmuştur.

Aşağıda verilen şiiri okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Fetih Marşı

Eldesensin,dildesen;gönüldesin, bastasın

Şiirde milletimizin taşıdığı hangi değerlerden söz edilmektedir?
Şiirde "Fâtih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!" ifadesiyle ne anlatılmak isteniyor?

SORU: Şiirde milletimizin taşıdığı hangi değerlerden söz edilmektedir?
Şiirde vatan ve millet sevgisi, cesaret, fedakârlık, azim, çalışma isteği, birlik beraberlik ve tarihî değerlere sahip çıkma gibi değerlerden söz edilmektedir.

SORU: Şiirde "Fâtih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!" ifadesiyle ne anlatılmak isteniyor?
Genç yaşta büyük bir hedefe ulaşan Fatih Sultan Mehmed örnek gösterilerek gençlerin kendi güçlerinin ve potansiyellerinin farkında olmaları, çalışkan, cesur ve sorumluluk sahibi olmaları gerektiği anlatılmaktadır.

Osmanlı Devleti'ni bir cihan devleti hâline getiren politikalarla ilgili balık kılçığını örnekteki gibi tamamlayınız.

Fetih

İslamiyet'i yaymak ve yeni yerler elde etmek; Anadolu ve Balkanlar ile doğu ve güneyde toprakları genişletmek.

İskân .....

Fethedilen yerlere Türk-İslam nüfusunu yerleştirerek kalıcı hâkimiyet sağlamak ve bölgenin gelişimini desteklemek.

İstimalet .....

Fethedilen bölgelerde halka adil ve hoşgörülü davranarak can, mal ve inanç güvenliğini korumak ve gönül kazanmak.

Merkezî Otorite .....

Yönetim düzenini güçlendirerek devlet işlerini düzenli yürütmek ve ülke genelinde dirliği korumak.

Anadolu Türk Siyasi Birliği .....

Beyliklerin katılmasıyla iç rekabeti azaltmak ve Osmanlı'nın gücünü tek merkezde toplamak.